1901. Negen en veertigste Jaargang. (Vierde Kwartaal.) No. 49.

DE BAZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland."

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Joël II : 1a, Blaast de bazuin!

Vrijdag 6 December 1901

Hagg. I : 4, Is het voor ulieden wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post *f* 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika *f* 1.75. Voor Z.-Afrika *f* 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels *f* 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:
G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtvrij te adresseeren aan den Uitgever G. Ph. Zalsman te Kampen. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den Redacteur, dHr. C. Mulder te Kampen. — Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den Hoofdredacteur, Dr. H. Bavinck te Kampen. —

Officiëele Kerkelijke Berichten enz

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Bij dezen zij medegedeeld, dat de overdracht van het Rectoraat der Theol. school niet zal plaats hebben op 6 *Dec. a s.* De datum zal nader bekend gemaakt worden.

P. Biesterveld, *Secr.*

Kampen, 4 Dec. 1901.

PLAATSELIJKE KERKEN.

FERWERD, 27 Nov. 1901. Onze geachte Leeraar, Ds. J. W. v. d. Kouwe, herdacht op Zondag 24sten Nov. j.l zijn vijf-en-twintig-jarige ambtsbediening. Vele blijken van achting en waardeering, zoowel van kerkeraad als gemeente, mocht de Jubilaris ontvangen. God geve, dat hij ook voorts nog vele jaren, zij het met rijken zegen, in ons midden moge werkzaam zijn.

Namens den Kerkeraad,
L. Wezeman, Scriba.

—

ALBLASSERDAM, 28 Nov. 1901. Heden werd onze gemeente verblijd, doordat Ds. J. Douma de roeping, door onze gemeente op hem uitgebracht, aannam.

Namens den Kerkeraad,
Hk. Jonker, Scriba.

—

SPIJKENISSE, 28 Nov. 1901. Aangenomen het beroep naar Alblasserdam door Ds. J. Douma alhier.

Namens den Kerkeraad.
P. Geldtelder, Scriba.

—

ZALK, 1 Dec. 1901. Na de godsdienstoefening maakte hedenmorgen onze zeer geachte Leeraar Ds J. E Reijenga de gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de Geref. gemeente te Leerdam. De wensch van kerkeraad en gemeente, dat ZEw. bij ons blijve, is nog even sterk als tevoren.

Namens den Kerkeraad,
N. Neuteboom, Scriba.

—

BOORNBERGUM, 1 Dec. 1901. Hedenmorgen na de godsdienstoefening is door de manslidmaten uit een te voren opgemaakt tweetal candidaten, n.l. de heeren H. Brinkman te Kampen en T. Gerber te Lemmer, gekozen en alzoo beroepen tot Herder en Leeraar der Geref. kerk alhier, de Eerw. heer T. Gerber.

Namens den Kerkeraad,
H. G. v. d. Laan, Scriba.

—

DOKKUM *A*, 2 Dec. 1901. Na des morgens bevestigd te zijn door onzen Consulent Ds H. H. Woudstra, tekst 1 Cor. 3 : 9—14, deed Ds. T. Bos in den namiddag van gisteren in 't midden der gemeente zijn intree-leerrede, tekst 1 Cor. 1 : 21—25. Voorzeker een goede dag.

Namens den Kerkeraad,
W. Koolstra, Scriba.

CLASSEN.

Classis Koevorden.

De Classis Koevorden heeft in hare vergadering van 27 Nov. j. l., gehouden te *Nieuw-Amsterdam*, peremptoir geëxamineerd den Candidaat *Drs. C. van Gelderen*, beroepen te *Schoonebeek*. Na ingewonnen advies van de brs. Deputaten ad Examina, werd Z.E. met alle stemmen toegelaten tot de bediening des Woords en der Sacramenten in de Geref. kerken.

K. Oussoren, *h. t. Scriba.*

—

ONTVANGSTEN.

Voor een nieuw kerkgebouw te St. Jacobi-Parochi.

Voor den bouw eener nieuwe kerk ontvingen wij o. a. van den heer H. Hoekstra te Urk f 10 en van L. V. aldaar f 5. Vinde dit voorbeeld navolging, opdat St.-Jacob zich weldra mag verheugen in een ruimer kerkgebouw.

Namens den Kerkeraad,
S de Vries, Scriba.

—

Voor een nieuw kerkgebouw te Terwispel.

Van de Ger. gem. te Wolvega . . . . f 10,50

P. A. Smilde, *Penn.*

Heerenveen, 2 Dec. 1901.

—

Voor de kerk te Appelscha.

Sedert de vorige opgave in *„de Bazuin"* van 25 Oct. j.l. werd voor Appelscha ontvangen:

Bij Ds J. G. W. Wissink te Gasselternijeveen	f 24,29
Bij Ds. H. Dijkstra te Smilde . .	- 7,50
Bij Ds. W. W. Smitt te Assen . .	- 4,—
Bij den ondergeteekende . . .	- 41,29
benevens uit Brandon (Noord-Amerika) .	- 2 dollar.

Aan alle gevers werd ook bericht gezonden van de goede ontvangst. Wie zulk een bericht niet ontving, melde dit s v.p. Met vriendelijken dank en verdere aanbeveling.

Appelscha, P. Koster.
30 Nov. 1901.

—

Voor de Zending in den Z. o. h. van Friesland.

Door br. J. Wonda:

Collecte in de Ger. gem. te Zwammerdam .	f 16,90
Ger. diaconie te Dokkum *B*	- 5,—

P. A. Smilde, *Penn*

Heerenveen, 2 Dec. 1901.

—

Inw. Zending in Drente.

Sinds 1 Oct. zijn door den Penningmeester de volgende bijdragen ontvangen.

Kerk van Beilen f 13,44⁵; Appingedam f 2,50; Bunschoten *(A)* f 3; Lexmond f 3,70; Watergraafsmeer (busje) f 2,56; Zutphen (centsvereeniging) f 3; Assen (Bijbelkransje) f 11.20. van T. Pilon to Amsterdam f 5; collecte te Ruinen f 3,55; te Odoorn f 0,44; te Aulo f 0,71; gevonden in de coll. te Ruinerwold f 2,50; te N.-Amsterdam f 5; kerk te Aalden f 15,75; Emmen f 12,50; Koevorden f 5.

De milde gevers zeggen wij dank, tevens bevelen wij ons werk dringend ter mededeelzaamheid aan. Onze kas is ledig en de uitgaven overtreffen tegenwoordig de ontvangsten; daarom vragen wij hulpe van de broeders en zusters, opdat ons werk niet onderbroken zal worden.

Namens Deputaten voorn.,
H. A. Dijkstra, *Secr.-Penn.*

Diever, 2 Dec. 1901.

—

Voor het Prov. Ger. Weeshuis te Middelharnis.

In dank ontvangen van de gemeente te:

Vlaardingen *A*, bijzondere collecte . .	f 45,—
Stad a.h. Haringvliet	- 4,31
Ridderkerk	- 3,—
Schipluiden	- 8,13
De Jonged.-Ver. „Onze verw. is van den Heere" te Schiedam	- 5,—
A. v. R. te Nieuwveen . . .	- 1,—
A. W. S. te Vlaardingen ½ ton haring	

De Directeur v. h. Weeshuis,
H. Schoonejongen Jacoazn.

—

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Collecten.

Wageningen	f 4,02	Schoonhoven *A*	f 7,—
Bedum *B*	- 3,21	Gouda *A*	- 6.10
Ten Boer	- 19,26	Nieuwerkerk a/d IJ.	- 5,62
Hoorn	- 8,89	Krimpen a d L.	- 5,10
Opperdoes	- 12,—	Schoonhoven *B* & Willige Langerak	- 3,70
Andijk	- 18.35	Reeuwijk Sluipwijk	- 3,38
Medemblik	- 4,62	Moordrecht	- 2,80
Urk	- 30,—	Bergambacht	- 2,29⁵
Enkhuizen	- 37,42	Zevenhuizen	- 2,03
Waddingsveen	- 10,04		

Contributies en Giften.

Door Ds. *J Gideonse* te *Enschedé*, Corr. Cl *Deventer*, de contributies:

Uit *Almelo*, Corr. *H. Slettenaar*, van H. Slettenaar f 1,50, F. Lankamp f 1, I. Kampherbeek f 1, Wed I Gombert f 1,50, H. Kamp f 1. F. v Stegeren f 1, Vrije f 1, D Slettenaar f 1, F. v. d. Berg f 1, B. van Lente f 1, I. Rotteveen f 1, Wed. G. Hinsenveld f 1, Wed. G. Voerknecht f 1.

Uit *Enschedé*, Corr. *J. Gideonse*, van J Gideonse f 2, E. Prinsen f 1, H Kamp Jr. f 5, W. Assink f 1,50, B Hucriede f 1,50, G. Elhorst f 2,50, D. Lugt f 1, J. Lazonder f 1, H. J. Volkers f 1, J. H. Wennink f 0,50, G. J. ten Heuw f 0,50, E. Korfs f 2, J. Menkes f 1,50, G ten Brink f 2, K. Nieboer f 2, G. Ohmann f 2,50, D. Geerling 1.

Uit *Holten*, Corr. *G. J. Breukink*, van K. Galenkamp f 1, G. J. Breukink f 0,50, H. Hollenberg f 0,50, H. Schuppert f 0,50, K. Veldhuis f 0,25, G. Veldhuis f 0,25, H. Veldhuis f 0,25, H. J. Jeurlink f 0,25, J. W. Jansen f 0.25, G. J Jansen f 0,25, H. Landeweerd f 0,25, J. W. Stam f 0,25, J. Stam f 0,25, W. Steunenberg f 0,25.

Uit *Nijverdal*, Corr. *Ds J Slager*, van Hs Teesselink f 1, E. Hietland f 1, H. Teesselink f 2, A. Scheffer f 1,50, J. Konijnenbelt f 1. Mr. W Wiesk f 1, J. Kromhof f 1, Ds. J. Slager f 1, G Ros f 1.

Uit *Rijssen*, Corr. *G. J. v. d. Haar*, van G. J v. d Haar f 1, H J. Wessels f 1, H. Scharphof f 0.50 J. Hietland f 1, G ter Avert f 0,50, H. ter Avert f 0,50, H J Hofman f 0,50, H. J. Lammers f 0,50, E. Tijsling f 0,60, J. Harmsen f 0,25, B. Beltman f 0,25, J. Langkamp f 0,25, J. H. v d Riet f 0,25, D. J. Kraa f 1, J. Borghuis f 0,50, G. J Slagman f 0,50, C. Lammers f 0,50, J Borghuis f 0,25, G. W. Nijland f 0,50. E. Beltman f 0.25.

Uit *Vriezenveen*, Corr *G. Aman Jr.*, van G. Aman Jr. f 3

Uit *Wierden*, Corr. *J. H Gierveld*, van J. H Gierveld f 0,30, H. Kippers f 0,20, H. Menzink f 0,20, H. Koers f 0 15, Js Eshuis f 0,25, J. H. Timmerman f 1, G. Bos f 0,25, L. Koenderink f 0,60, J. H. Kippers f 0,25, B. J. Klaas f 0,15, Jan Lukas f 0.20, Js. Lukas f 0,20, Jan Tyink f 0.20, Ds. Ouwendag f 1, B. Gierveld f 0,20, H. Beverdam f 0,30, E Wassink f 0,20.

½ coll. Jaarfeest der Jonged.-Ver. Bid en Werk f 2,50.

Van de kerk te *Enter* f 2 50; van de kerk te *Olst* f 2.

Door Ds. *N. P. Littooij* te *Krimpen a/d Lek*, Corr. Cl. *Gouda*, de contrib. van Walraven f 1 te *Schoonhoven*.

Door dhr. *C. de Haan Jr*, Corr. te *Barendrecht*, de contr. van C. Berkhouwer f 1, As. Leenheer f 1, Hk. van Essen f 2,50, W. Visser f 1, C. Kluit f 1, J. Bakker f 0,50, F. Plantinga f 1, P. van Driel f 1, D. van der Linde f 0,50, C. van der Linde f 1, A. Kleinjan f 5, J. Niemansverdriet f 1,50, J. v. d Sijs f 1,50.

Door Ds. *J. Duursema* te *Uithuizen*, Corr. Cl. *Warfum*, de contr.:

Uit *Uithuizen*, Corr. *J. v. Huizen*, van J. van Huizen f 5, G. Arkema f 5, C. Wieber f 1, Y Bosch f 1, H. Huizenga f 1, Jak. v. d. Hoek f 1, I. v. d Hoek f 0,50, G. Zijlstra f 2, J Homan f 1, Wed P Hoexum f 1, I. Veen f 1, T H. Kremer f 1, O. J. Bouwman f 2,50, Ds. J. Duursema f 2,50, K. Afman f 1, J. Wierenga f 1, Wed. J. O. Bouwman f 2 50, J, Kremer f 1. R. Terpstra f 2 50, D. Dijksterhuis f 1, S. O. Bouwman f 2, P. Visscher f 1, H. Meyer f 1, R Kuipers f 1, P. Olthoff f 1, S. Kremer f 0,50, I Smit f 0,50, C Herder f 1, O. S. Bouwman f 1, J. H. Arkema f 1, K. Workman f 0,50, A. Visscher f 0,25, J. Arkema f 1, A. Pool f 1, B. Bouwman f 1, Wed. Fleurke f 1,50, I. van Veen f 0,50, B. Huizenga f 1, K. Smit f 1, M. Norden f 1, I. v. d Laar f 0,50, P Timmer f 1, G. van Zanting f 0,50, A. Schutter f 1, F. Smit f 1, H. Boersema f 1, A. Krol f 1, H. Schoonoord f 0,50, F. Dijkens f 0,50, R Buurma f 1, G. Dijkstra f 1, H Groeneveld f 0,50, W. Pot f 0,50, L. Achterhof f 0,50, P. Zwijghuizen f 1, Wed. M. Boelsma f 1, O. Tempel f 1, R. Bultema f 0,50, I. Vos f 0,50, I. F. Brander f 1, I. v. d. Laan f 1, R. v. d. Molen f 0,50, J H Wagenaar f 0,50, Wed. J. J. Bouwman f 1, G. Sietsema f 0,50, A. Dijkhuizen f 0,50, A, Oosten f 0,50, D. Zelvius f 0,50, K. Wiersema f 0,50, D. Koelickamp f 0,50, R. Sietsema f 0,50, Wed. A Bouwman f 1, K. Frans f 0,50, H. Frans f 0,50, E. Westerdijk f 0,50, W. Braaksma f 0,50, Wed. K. Bultema f 0,50, I. I. Bouwman f 1, A. Tabak f 0,50, P. de Boer f 1, B. Dijkema f 1, D. Arkema f 1, J. J Norden f 0,50, E. Meyer f 0,50, D. v. d. Laan f 0.50, C. Westerdijk f 1.

Uit *Houwerzijl*, Corr. *Jak. Rietema*, van Jak. Rietema f 1,

Uit *Ulrum*, Corr. Ds. *J. Sijbesma* van Ds. J. Sijbesma f 1, H. Bultema f 0,50.

Uit *Winsum*, Corr. *K. D. v. d. Kooy*, van A. Zijlstra f 0,50, S. Damhof f 0.75, J. Melles f 1, Joh. Doornbos f 2, H. Heerema f 1, H Antoon f 1. K. D. v. d Kooy (Corr) f 1, R. Sikkens f 2, E. Feringa f 1, K. Ritsema f 2, W. Helles f 0,50, Ds S H. Groeneveld f 1, W. Kampenga f 2, H. Damhof f 1, K. Meima f 1

Uit *Leens*, Corr. *M. Ritsema*, van M. Ritsema Sr. f 5, M. Ritsema Jr. f 2, J Elema f 1, I. W. Ronda f 3, P. Buikema f 2, Ds G. v. d. Munnik f 2, J. Doornbos f 2, P. Doornbos f 2, P. Buikema Sr f 1, H Pleita f 1, E. Musschenga f 1.

Uit *Baflo*, Corr. *E. Kadijk*, van D. J. Bruin f 1, J. v. d. Molen f 1, H. Huisman f 0,50, S. Haan f 0,50, E. Kadijk f 1.

Uit *Middelstum*, Corr *E. Norg*, van N B. van Eikema f 1, P. Tilbuscher f 1, H. Smit Sr. f 1, Jak Rozema f 1, E. v. d. Schans f 1, G v. Huizen f 1, W. Hoving f 1, R. Bossinade f 1, A Bos f 1, M. Ubbens f 2,50, E. Norg f 1, R. Dekker f 1, J. P Zandt f 1, Mr. J. v. d. Laan f 1, Ds. Jongsma f 1, K. Guinter f 1, L. P. Nieborg f 2, G. Sietzema f 1, H. Heerema f 1, W. Renkema f 0,75, Joh. v. Lier f 1, D Steendam f 1, C. B. Nederhoed f 0,75, K. Bosma Kz. f 0,75, P. Doornbos f 1, J. Schuuringa Kartens f 1, W. P. Oudman f 0,75, A. Biewenga f 1, P. v. d. West f 1, Wed. K. Biewenga f 1, J Damhof f 1, G. Dwarshuis f 1, E. Wieringa f 0,50.

De Penningmeester van de Theologische School,
Dr. H. Franssen.

Zwolle, 30 Nov. 1901.

—

Voor de Zending onder de Joden.

Met hartelijken dank ontvangen door *Ds. Kropveld* te Rijswijk:

Van den hr Jac. v. 't Lindenhout te Neerbosch, zijnde aandeel in de collecte Zendingsfeest te Hoevelaken	f 15,—
Van den heer S. S. Postema, Grand-Rapids, namens Ds I J. Flea, zijnde een deel van collecten van de Holl. Chr. Geref. kerk in N.-Amerika .	- 60,97

Met vriendelijke aanbeveling,

Rotterdam, N. Koops,
2 Dec. 1901. Oostvestplein 65.

—

Voor de Zending o. Heid. & Moh.

Door Jac. Sluijs Jz., 20 opgespaarde stuivertjes v e zuster der gemeente te Andijk . .	f 1,—
Door Ds. Postema, in 't kerkz. te Warffum .	- 2,—

N. B. Vermelding in de Bazuin geschiedt alleen op verzoek.

Doesborgh, B. de Moen,
30 Nov. 1901. *Quaestor.*

—

MC. KINLEY EN DE BOEREN.

Uit Amerika werd ons toegezonden eene schoone levensbeschrijving van den onlangs vermoorden President der Vereenigde Staten, William Mc. Kinley, voor het Hollandsch volk geschetst door Henry Beets, predikant van eene der Christ. Geref. gemeenten te Grand-Rapids en uitgegeven bij den heer H. Holkeboer te Holland in Michigan.

Deze levensbeschrijving is in de eerste plaats voor de Hollanders in Amerika, maar dan voorts ook voor ons, Nederlanders, van belang. Want niet alleen heeft de verraderlijke moord, op dezen vijf-en-twintigsten President der Vereenigde Staten gepleegd, hier te lande algemeen afgrijzen jegens den misdadiger en deelneming met zijn slachtoffer gewekt. Maar Mc. Kinley heeft, vooral in de laatste jaren, door zijne Expansion-politiek en door de houding, welke hij tegenover de Boeren en tegenover Engeland aannam, eene meer dan gewone bekendheid verkregen. En het is belangrijk, daarover het oordeel te vernemen van een man als Ds. Henry Beets, die met hart en ziel aan zijn land is gehecht maar toch met ons op denzelfden grondslag der belijdenis staat.

Zijn boek maakt aanstonds den indruk, dat wij met een kundig Schrijver te doen hebben, die, voordat hij haar de pen greep, de zaken goed onderzocht en die ze daarna duidelijk en helder wist voor te stellen. Voor hen, die met de verhouding der politieke partijen in Amerika en met de tusschen haar aanhangige quaestiën niet bijzonder op de hoogte zijn, valt er daarom uit zijn werk veel te leeren. Het is een beknopt overzicht van de politieke geschiedenis van de Vereenigde Staten gedurende de laatste jaren.

In al de groote vraagstukken, welke die geschiedenis hebben beheerscht, wordt ons een helder inzicht verschaft. Achtereenvolgens komen ter sprake de Mc. Kinley Bill, welke door middel van hooge inkomende rechten 's lands inkomsten wilde vermeerderen en den landbouw wenschte te beschermen; het bimetallisme, dat is het aannemen van den enkelen of den dubbelen standaard; de annexatie van Hawaii of de Sandwich-eilanden in Juli 1898; de oorlog met Spanje op Cuba en de Philppijnsche eilanden; de inbezitneming van de Philippijnen en de daarmee aanvaarde Expansion-politiek.

En Ds. Beets aarzelt niet, om af te keuren wat afkeuring verdient. Ofschoon met groote liefde voor zijn land en volk bezield, hij weet toch en merkt het herhaaldelijk op, dat het lang niet alles goud is, wat er in Amerika blinkt En hoewel vol eerbied voor de bekwaamheid van den overleden President, keurt hij toch menige handeling van hem af. Over diens persoonlijke godsvrucht oordeelt hij met groote bescheidenheid en omzichtigheid. Tot zijne smart deelt hij mede, dat Mc. Kinley zich in lateren tijd bij het vergeven van ambten en posten niet altijd naar den eisch van recht en geweten gedragen heeft. Hij wendt geen poging aan, om den President vrij te pleiten van schuld bij het wegschenken van officiersplaatsen tijdens den oorlog aan jongelieden, wier eenige aanbeveling soms bestond in den goeden naam van hun vader of oom.

En zoo spreekt hij ook ondubbelzinnig over de Expansion-politiek zijne afkeuring uit. Hij zegt er dit van: „Te *verklaren* is dit doen van Mc. Kinley uit de verwisseling van twee begrippen: recht en nut, door den jammerlijken invloed der hedendaagsche Evolutie geest, die onze moreele atmosfeer bezwangert, en die als „recht" wil doen voorkomen alles wat slechts „nuttig" is, een invloed, waaraan ook onze overledene President niet ontsnapt is, gelijk uit sommige zijner redevoeringen duidelijk blijkt. Maar hoe verklaarbaar ook — *goedkeuren* kunnen wij zijn doen niet. En we bejammeren het, dat zijn blazoen ontsierd is door deze politiek. We betreuren dit om Mc. Kinley's wille. Om des beginsels wille bovenal. En ook om wille van onze geliefde Republiek. Hoe kunnen we zóó ons verdedigen tegen de wereld? En, wat meer is, hoe kan Gods zegen op ons als land rusten, waar we eene politiek volgen, die in strijd is met de fondamenteele beginselen onzer Republiek, beginselen die ons aanspoorden en kracht gaven, om Brittanje's juk af te werpen, beginselen op welke we trotsch zijn voor heel de wereld en die we hoogschatten als kostelijke juweelen?"

Dit is kloeke, mannelijke taal, en maakt ons nieuwsgierig, om des Schrijvers oordeel te vernemen over de houding van Mc. Kinley tegenover den oorlog tusschen England en de Zuid-Afrikaansche Republieken.

De sympathie van Ds. Beets is geheel aan de zijde der laatsten. Hij ziet in den oorlog „een strijd met eene overmate van onrecht, goddeloosheid en geweldenarij aan de zijde des sterkeren, en eene overmate van geduld en edelmoedigheid aan die des zwakkeren." En ook het Amerikaansche volk heeft langzamerhand door betere voorlichting, althans voor een deel, zijne sympathie aan de Boeren geschonken. Maar nadat de President Mc. Kinley eenmaal een verzoek van de beide Zuid-Afrikaansche Regeeringen aan de Amerikaansche om interventie aan het Engelsche Gouvernement had overgebracht, met bijvoeging, dat hij hoopte, dat er een weg tot den vrede gevonden zou worden, en nadat hij reeds den volgenden dag van Lord Salisbury de verklaring ontving, dat de Engelsche Regeering geene interventie van eenige mogendheid kon aannemen, — heeft hij op geen enkele manier *officieel* meer getoond, dat de zaak der strijdende Boeren hem ter harte ging. Zelf nam

hij niet het initiatief, om in dezen oorlog op eenigerlei wijze tusschen beide te komen, ofschoon vele Boerenvrienden in Amerika dit wenschten. De Zuid-Afrikaansche deputatie, bestaande uit de heeren Fischer, Wolmarans en Wessels werd in Mei 1900 wel door hem ontvangen maar over de zaak, die hun bovenal ter harte ging, niet gehoord. Aan het uitvoeren van paarden en muilezels uit de Zuidelijke havens van de Vereenigde Staten naar Zuid-Afrika werd door hem geen einde gemaakt. Mc. Kinley bleef een ledig toeschouwer en bleef dit tot zijnen dood toe."

Nadat de Schrijver dit alles heeft verhaald, gaat hij dan aldus voort: »Zeer vele Boerenvrienden heeft dit diep gegrieid. En met teleurstelling vervuld. Vooral de Nederlandsche pers riep er luide schande over. Ook onder ons volk in de Nieuwe Wereld ging menige klacht op over de apathie van Mc. Kinley. En geen wonder. Zoo licht kon er een officieel woord van protest geuit, of minstens van sympathie, gelijk we deden in de worsteling van Polen, Hongarije, Griekenland, Armenië en vooral in Engeland's moeite met Venezuela! En — last but not least — was daar het precedent van onze actie in de Cubaansche kwestie. Ook hij, die dit schrijft, kan 't niet ontveinzen, hoe diep hem de apathie van Mc. Kinley smart. En *zondig voor God* acht hij dat werkeloos aanschouwen, zoowel als *liefdeloos*, tegenover onze mede-republikeinen in Zuid-Afrika, ook afgedacht van stamverwantschap."

Aan duidelijkheid en beslistheid laat dit oordeel niets te wenschen over. Maar de geachte Schrijver laat er onzes inziens volkomen terecht op volgen:

»Edoch — wij kunnen niet medegaan met hen, die in dezen Mc. Kinley zondaar achten boven anderen. Vooreerst, het Congres was voor het meerendeel niet voor de Boeren. Wij weten, hoe alle moeite, om eene resolutie van sympathie te zien aangenomen door onze wetgevende Kamers, vergeefs was. En zekerlijk was met die stemming van 't Congres te rekenen in een land, waar de stem der meerderheid als die des volks wordt geacht. De uitvoer van paarden kon, naar bevoegde zijde mededeelde, niet verboden, daar onze Bondsregeering geene voldoende autoriteit had, om diergelijken handel, al is het in oorlogstijd, aan banden te leggen. Misschien is het om dezelfde reden, dat het overigens sterk sympathiseerend België, ja zelfs Nederland, dergelijken uitvoer niet keert! En wat nu formeel protest aangaat, vooral Europa valle ons daarover niet te hard, daar ook dat werelddeel niet protesteert tegen Engeland's doen."

Met name duidt de Schrijver het aan het tegenwoordige Nederlandsche Ministerie euvel, dat het hoegenaamd nog niets deed of sprak in het belang van de beide Republieken in Zuid-Afrika. Deze critiek is te begrijpen, en zal waarschijnlijk niet verzacht worden, wanneer de Schrijver kennis neemt van hetgeen in de onlangs door ons Ministerie gegeven Memorie van Antwoord in zake de houding tot den Zuid-Afrikaanschen oorlog wordt gezegd.

Daar toch heet het, „dat van critiek op de politiek van neutraliteit, door het vorige Ministerie gevolgd, bij den tegenwoordigen Minister van Binnenlandsche Zaken, toen hij nog lid der Kamer was, geen sprake is geweest. Onjuist is dan ook de voorstelling, alsof hij, zich als de tolk had opgeworpen van diegenen in den lande, die het Kabinet tot optreden tegen Engeland hebben willen prikkelen. Hij heeft dit noch als Kamerlid noch als journalist gedaan, maar steeds, zelfs persoonlijk, volstandig geweigerd, aan eenige meeting te dier zake deel te nemen, of, hoe sterk ook geprest, eene adresbeweging aan de Koningin op touw te zetten of aan te moedigen." En enkele zinsneden verder wordt in diezelfde Memorie verklaard: „de Regeering blijft vooralsnog volharden bij de politiek van neutraliteit, die zij tegenover de drie oorlogvoerende Mogendheden door de noodzakelijkheid der dingen onverbiddelijk voorgeschreven acht."

Ds. Beets zal hieruit ongetwijfeld de gevolgtrekking afleiden, dat, indien de Nederlandsche Regeering de politiek der neutraliteit blijft huldigen, zij er der Amerikaansche geen verwijt van maken mag, als deze dezelfde gedragslijn volgt. In elk geval laat het zich heel goed verstaan, dat men in Amerika volstrekt niet geneigd was, om overeenkomstig den van uit Nederland gegeven raad bij de presidentsverkiezing in 1900 van den candidaat der Republikeinen op dien der Democraten over te gaan, enkel en alleen ter wille van eene interventie voor de Boeren. Hier te lande heeft de Boerenzaak zoogoed als geen invloed op de laatste verkiezingen gehad. En ook in Amerika was men niet gezind, om alle politieke verhoudingen en programma's uitsluitend door eene buitenlandsche aangelegenheid te laten beheerschen. En te minder was men daartoe genegen, omdat de candidaat der Democraten, Bryan, wel eenige groote woorden gebruikte en enkele vage beloften deed, maar overigens van hem voor de zaak der Boeren even weinig als van Mc. Kinley te wachten was.

De moraal van deze historie is, dat de beste stuurlui altijd aan wal staan. Zoolang men zelf niet tot handelen geroepen is, gaat het gemakkelijk, om anderen op hun vermeenden plicht te wijzen en tot daden aan te sporen. Maar wanneer men zelf de persoonlijke verantwoordelijkheid moet dragen, wordt allicht aan eene politiek van neutraliteit boven die van een actief optreden de voorkeur gegeven.

En ondertusschen wordt daarginds in Zuid-Afrika een dapper, vredelievend volk op de wreedste wijze door Engeland uitgemoord, zonder dat eene der Christenmogendheden hare stem tot een kloek protest verheft.

Het zal wel zoo moeten wezen, maar het is er niet minder schrikkelijk om!

BAVINCK.

DE HOOGEPRIESTER JEZUS.

„Want zoodanig een Hoogepriester betaamde ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden."
HEBR. 7 : 26.

(1e *Vervolg.*)

»*Onbesmet.*" Hij was onvatbaar voor de zonde. Geen smet kon op zijn priesterlijke bediening kleven. Hij kon niet zondigen. De eerste Adam kon vallen, de tweede niet. Het eerste verbond kon verbroken worden, het tweede niet. Het is waar, de ongeloovigen, voor zoover zij het begrip *zonde* bezigen, beweren dat Jezus gansch niet vrij uitgaat, maar wel degelijk met de gebreken van zijn tijd was behept. En zelfs onder geloovigen van naam en van beteekenis in den strijd voor de eere van Christus zijn er geweest en zijn er nog, die meenen dat aan een *kunnen* vallen moet worden gedacht. Zij spreken van een kunnen *niet* vallen, maar niet van een *niet kunnen* vallen, en achten voldoend te hebben betoogd, door de bewering dat anders, om iets te noemen, de strijd in de woestijn een spiegelgevecht moet heeten.

Niet alzoo. De Goddelijke natuur ondersteunde de menschelijke als een *verborgen* hand. De Godmenschheid van Christus is een heilig mysterie.

Jezus was als mensch beperkt in kennis. Hij gevoelt als mensch, dat is zijn strijd; Hij strijdt volmaakt, dat is zijn triumf. De onbegrijpelijk nauwe vereeniging der beide naturen tot eenigheid des persoons, maakt zijn vallen onmogelijk. Door den invloed van de Goddelijke natuur op de menschelijke kon Jezus niet zondigen. Indien Jezus, het Hoofd des genadeverbonds had kunnen zondigen, dat verbond zou alle vastigheid hebben gemist. De *mogelijkheid* van Jezus' val zou de werkelijke vernietiging van het genadeverbond hebben kunnen worden. Wat bleef er over van de nadrukkelijke verzekeringen des Bijbels aangaande de onveranderlijkheid der liefde Gods en de zekerheid der zaligheid van de geloovigen?

En zou Christus niet gevallen zijn, indien zijn vallen mogelijk ware geweest? Is niet alles aangewend, om Hem tot ontrouw te bewegen? Heeft de wereld list en geweld gespaard? Deed Satan niet alles, wat hij kon, stapelde hij niet de vurigste kolen der hel op het hoofd van Jezus, en zond hij niet de scherpste pijlen af op diens hart? Maar alles was te vergeefsch. Hij ging het land door, goed doende. Geen macht dwong, geen vrees dreef Hem. Van geen hartstocht was Hij de speelbal. De verzoeking omringt Hem, Hij doet haar van zich vlieden. Een aardschgezinde menigte kan Hij dwingen den tol der bewondering aan zijne voeten neer te leggen, Hij wijst dien af. De armoedigste hut betreedt Hij even gewillig als de meer aanzienlijke woning; met de meest eenvoudige spijze is Hij tevreden. Hosanna, noch kruis! kruisig Hem! voeren Hem ééne schrede van den ingeslagen weg. Hij gaat voort van stap tot stap, en het blijft onder alles zijne spijze, te doen den wil des Vaders, die Hem gezonden heeft.

»*Afgescheiden van de zondaren.*" In afkomst niet uit Adam. Als Hij onder de zondaren was, dan was het om hun den weg des levens te wijzen. Hij at met tollenaren en zondaren, Hij was in het huis der feestvreugde, en in dat der rouwe, maar altijd in de vreeze des Heeren. Na zijne opstanding vertoonde Hij zich aan de wereld niet; zij mocht Hem niet meer zien; slechts aan zijne vrienden gaf Hij de bewijzen, dat Hij leefde, maar ook met hen geen omgang meer als vroeger, slechts een verschijnen, een zich openbaren, een heenwijzen naar den hemel.

»*Hooger dan de hemelen geworden.*" Hij is verheerlijkt. Hij maakte van de wolken zijn wagens en reed op de vleugelen van den wind. Hij ging in, in zijn eigen rijkspaleis. »Uitermate verhoogd," is Hem »alle macht gegeven in den hemel en op de aarde."

»De heerschappij is op zijn schouder." De Vader heeft de teugels der wereldregeering in zijn hand gegeven. Zijne regeering zal alles dienstbaar maken aan de bereiking van het groote doel, de verheerlijking des Drieëenigen in de zaligheid der gemeente. Hij is de Heer der engelen. Zijne Majesteit straalt heerlijk over hen uit. Al de reien der engelen van die het naast aan zijnen troon dienen, als die in den versten omtrek gelegerd zijn; al de menigte der gedienstige geesten, engelen en aartsengelen, die in het heiligdom dienen, en die uitgezonden worden ten dienste dergenen, die de zaligheid beërven, passen vaardig op het woord van zijn mond. Op zijn kleed en op zijn dij staat: »Heer der Heeren en Koning der Koningen."

Deze Hoogepriester is volmaakt in heiligheid, reinheid en heerlijkheid.

(*Wordt vervolgd*).

NOTTEN.

Politieke Beschouwingen.

Uit *Zuid-Afrika* kwam gedurende de laatste dagen geen beteekenend nieuws. De Engelsche troepen trekken heen en weer, de Burgers achterna zooveel mogelijk — terwijl dezen daartoe hier en daar kleine commando's hebben afgezonderd, binnen den kring van welke ginds of elders de grooter commando's beurtelings uitrusten van den strijd, levensmiddelen van 't land verzamelen en begraven voor den winter. Zoo gaat het vooral in Transvaal en Vrijstaat en ten deele ook in de Kaapkolonie. Blijkbaar spannen de Engelschen meest in 't laatstgenoemde land en in de Oostzijde van den Vrijstaat hun krachten in om de Burger-commando's te benauwen, en soms gelukt hun dit, zoodat de Burgers nog al eens kleine verliezen lijden. Zóó nam Dartnell bij Harrismith 24 Burgers gevangen, onder wie de wakkere leiders Lyon en Pretorius. Doch ook de verliezen der Engelschen zijn talrijk. In de Transvaal hebben zij vooral in 't Noorden heel wat aan kracht en aan terrein ver oren. En ook in 't Oosten (afgezien van Vrijheid) kunnen zij Botha niet de baas worden. Heel weinig gewapende Burgers geven zich over; hunne vo harding blijft bewonderingswaardig.

Helaas, ook Engeland's Regeering volhardt. Ofschoon een betere opvatting onder het Engelsche volk aan plaats wint; hoe zeer ook 't besef ontwaakt, dat de oorlog in beginsel en uitvoering een groot schandaal is; hoewel ook de liberale partij iets aan kracht van verzet wint, Chamberlain blijft heerschen. En al moge ook zijn ambtgenoo , de Minister van Binnenlandsche Zaken, zich in dien geest hebben uitgelaten, dat, op zekere Engelsche basis, Engeland niet ongeneigd is tot heropening van onderhandelingen over den vrede met de *Generaals* der Burgers, wij zien er slechts een zekere taktiek in om de tegen haar veldwinnende antipathiën zooveel mogelijk te ontkrachten. Ook in de *geruchten* over het aanknoopen van besprekingen over vrede-s-onderhandelingen van de zijde onzer Koningin hebben wij weinig vertrouwen.

Hoe weinig voor de Burgers van Roosevelt, den nieuwen President der *Vereenigde Staten van Noord-Amerika*, is te wachten, moge uit zijn Boodschap aan 't Congres blijken. Samengevat komt zij hierop neer, dat hij, na met den hoogsten lof over zijn Voorganger te hebben gesproken, verklaarde zeer gestemd te zijn voor een drastische wetgeving tegen de anarchisten. Hij wil dat door onderlinge overeenkomst met de beschaafde Mogendheden anarchistische daden gelijk gesteld worden met overtredingen als rooverij en slavenhandel.

Voorts adviseert de President tot behoedzaamheid tegenover de trusten. Hij erkent dat zij vele voordeelen opleveren, maar zij hebben ook hun verkeerde zijde. Hij dringt aan op een wet, die de Regeering in staat stelt hun werkzaamheden te onderzoeken, alvorens iets ondernomen wordt, om hun operaties te belemmeren. Uit de informaties, die men door zoo'n onderzoek verkrijgt, kan men opmaken, welke middelen verder noodig zijn.

Roosevelt verklaart de immigratie-wetten voor onvoldoende, hij wenscht krachtige maatregelen voor de uitsluiting van ongewenschte immigranten. De President vraagt tariefverandering, hij beveelt wederkeerigheidsverdragen aan, voor zoover dit kan met de belangen van de nationale industrie, en staat een mildere politiek toe, die noodig is om zich verdere markten te verzekeren. Eindelijk geeft hij in overweging onderhandelingen aan te knoopen om zich die machten te verzekeren.

De handelsmarine, heet het verder, eischt onmiddellijke verbetering. En voorts:

„De oorlog op de Philippijnen is een zaak geworden van plaatselijke bandieten en marodeurs, die slechts de behandeling van struikroovers verdienen." Precies als Engeland!

De boodschap handhaaft wederom krachtig „de Monroe-leer en wijst op de noodzakelijkheid om de oorlogsvloot gestadig te vergrooten, ten einde het respect voor de vloot te verzekeren."

Zoo is inderdaad de stemming des volks in dit machtige land, uitgezonderd een handje vol leren, Duitschers en Hollanders, schoon niet eens allen anti-imperialisten zijn. Het handels-imperialisme heerscht nu eenmaal! Dat leert ook de *Duitsche* Regeering gelijk zij bij monde van den Rijkskanselier sprak in den Rijksdag bij den aanvang der beraadslagingen over het toltarief. In hoofdzaak zeide hij:

„Mijne heeren, bij het indienen van dit ontwerp zijn de verbonden Regeeringen zich zoowel van de verdragende beteekenis van zulk een taak voor het economische leven der natie als van de ongewone moeilijkheid om deze taak te voltooien, bewust. Welk een chaos van tegenstrijdige belangen worstelen bij de nieuwe inrichting van ons belastingsysteem om bevrediging! Zoowel in de wetenschap als in het practische leven bestrijden de verschillende richtingen elkaar. Hoewel de verbonden Regeeringen dus op een heeten strijd moeten voorbereid zijn, gelooven zij toch, dat met dit tarief een basis geschapen is, waarop de belangen van landbouw, industrie en handel een goede bescherming en onderlinge tegemoetkoming vinden kunnen, wanneer de volksvertegenwoordiging ons daarbij haar steun verleent. Ik heb, M. H., den landbouw wederom in de eerste plaats genoemd, wijl ik geloof, dat hij in alle deelen van het Rijk in bijzonder moeilijke omstandigheden verkeert, terwijl handel en industrie in de laatste tijden zich naar verhouding gunstiger ontwikkelden, en dat hij daarom bij de hooge beteekenis, die hij heeft voor de verweer- en voedingskracht der natie (bijval) alle met de eischen van ons sociaal leven overeen te brengen bescherming hebben moet."

En iets verder: „Duitschland is noch een industriestaat, noch een zuivere landbouw-natie, maar beide tegelijk. Voor de millioenen vlijtige handen, die in de fabrieken en in het verkeer te water en te land hun werk vinden, moeten wij er op bedacht zijn, ons aandeel aan den internationalen ruil-handel zeker en makkelijker te maken. Het zal het ernstig streven van ieder verantwoordelijk staatsman zijn moeten, door onderhandelingen met het buitenland h a n d e l s v e r d r a g e n te verkrijgen. Door zoo'n politiek gelooven de verbonden Regeeringen den arbeid van de groote massa in stad en land ten nutte te zijn. M. H. Wij zullen onze beraadslagingen en daarmede den huiselijken strijd, waaraan het niet ontbreken zal, voor vreemde ooren, voor de ooren van het buitenland voeren. Laten wij ons bij alle wrijving tusschen individueele belangen, bij allen twees alt tusschen stelsel en partijmeening, aan den eenen kant bewust blijven, dat wij over onze eigen aangelegenheden met nationaal egoïsme, dat ons goed recht is, beraadslagen, en aan den anderen kant niet vergeten, dat wij tegenover het buitenland slechts dan gesloten en sterk optreden kunnen, wanneer uit de redevoeringen en besluiten van dit doorluchtig huis, altijd en overal de gedachte aan het algemeen welzijn, de *nationale* gedachte, te voorschijn blinkt."

't Is welsprekend.

Leve de handel, al zinken de volken ook dieper door onrechtvaardigheid en geweld!

NOORDTZIJ.

HET EXAMEN-RECHT.

Aan de broederen van Zevenhoven ben ik nog een woord over *dit recht* der kerken verschuldigd.

Zeer juist was door hen opgemerkt, dat ook *dit recht* voortvloeit uit de ook door hen aanvaarde grondstelling, dat de kerken van 's Heeren wege geroepen zijn den dienst des Woords c. a. in stand te houden naar den Woorde Gods tot op de toekomst des Heeren.

Daarover zijn we het eens.

En men zou zoo zeggen, dat het geen Geref. Christen in het hoofd kan komen aan de kerken des Heeren baar *recht* en *roeping* in dezen te willen beperken of beknibbelen.

Toch is er over dat *examen-recht* heel wat strijd geweest in de Geref. kerken hier te lande en ook thans nog wordt *dat recht* door een breeden kring onder ons beperkt en beknibbeld.

't Is de oude strijd tusschen de Universiteits-mannen en de kerken. Een onzer bekende schrijvers zou zeggen: tusschen kansel en catheder.

De kerken zelve hebben echter in een onbewaakt oogenblik daartoe aanleiding gegeven.

In hare eerste gulle blijdschap over de oprichting der Geref. Universiteit te Leiden van Overheidswege 1575, bepaalde de Gen. Synode, te Dordrecht gehouden 1578: *Maar zooveel die aangaat, welke de Universiteit tot Leiden of eenige andere Universiteit onzer religie bekwaam zal geoordeeld hebben, zullen van nieuws niet geëxamineerd worden, wel verstaande zooveel de leer aangaat.* Art. 4.

Van deze vrijgevigheid, aan de Geref. Universiteit van Leiden toegestaan, hebben de kerken groote ellende beleefd, toen die Universiteit al spoedig een kweekplaats werd van allerlei ketterijen.

Zij zijn daarop dan ook langzamerhand en beslist teruggekomen. *Het examen-recht* hebben ze vervolgens uitsluitend en geheel voor zichzelve gehouden.

In de herziene kerkenorde van 1618 19 is dan ook van dit privilegie der Universiteiten geen sprake meer.

Dit was niet naar den zin der Universiteiten en der Universiteits-mannen, die zich in hunne rechten gekrenkt achtten. Zelfs G. Voetius gleed in dezen af en koos tegen het recht en het streven der kerken in dezen.

Een lange en soms hevige strijd is daarover gevoerd, waarin de kerken gelukkig de overwinning behaalden.

Toen zij het door haar begeerde zeggenschap over de Opleiding aan de Universiteiten niet konden verkrijgen, werd de wacht aan de poort verscherpt, waardoor het Universiteits-examen of het z. g. candidaats-examen langzamerhand geheel in onbruik raakte. Er werd dan ook door de kerken niet meê gerekend.

Deze strijd wordt in zijn historisch verloop o. a. geschetst door Dr. H. H. Kuyper in zijn bekend werk: *De Opleiding* enz. p. 511 en v v.

Dat deze voor de kerken zoo belangrijke kwestie niet voor goed is uitgestreden en dus slechts historisch beteekenis voor ons heeft, is zeker te betreuren.

Dr. H. H. Kuyper staat volgens zijn eigen verklaring p. 511 in dezen niet aan de zijde van het recht der kerken, maar hij neemt het voor de Universiteiten op, waarbij hij zich gaarne en breed op Voetius beroept. Geen wonder, p. 513 en v.v.

„Formeel," zoo drukt hij zich o. a. uit, „was daarbij het recht zeker niet aan de „zijde der kerken."

Waarom niet, is mij ook uit het verder betoog van Dr. K. nooit duidelijk geworden.

Doch dit daargelaten.

Dat dit niet maar een historische of abstract wetenschappelijke kwestie is, blijkt wel duidelijk uit de overeenkomst ten jare 1892 getroffen tusschen de Vereeniging voor H. O. op Geref. grondslag en de voorloopige Synode van Nederd. Geref. kerken, rakende het verband tusschen gemelde *kerken* en *de Theol. Faculteit* aan de Vrije Universiteit.

Die overeenkomst is nog altijd voor de Geref. kerken in Nederland van kracht.

In Art. 9 nu dier overeenkomst is bepaald: „Doctoren in de Godgeleerdheid van de Vrije „Universiteit worden bij hun praeperatoir „en peremptoren-examen van het eigentlijk „wetenschappelijk onderzoek vrijgesteld en „alleenlijk onderzocht met betrekking tot „het dovum concionandi, de zuiverheid der „leer en de practische bekwaamheid."

Het *examen-recht der kerken*, gelijk dat Art. 4 D. F. O omschreven is, zien we dus hier tegenover een bepaalden kring van mannen aanmerkelijk beperkt.

Of dit naar *het recht* en *in het belang* der kerken is, meen ik te moeten betwijfelen.

Alsof juist in *de wetenschappelijke formuleering* c. a. niet het zaad der ketterij kan schuilen.

De abstracte onderscheiding, waarvan dit Art. uitgaat, heeft tijdens Arminius aan de kerken maar al te veel ellende berokkend, dan dat een herhaling dient uitgelokt.

Ook inzake het examen-recht mag het oude woord wel gelden voor de kerken: „Meesteres „in eigen huis en de wacht bij de poorte."

Dit zullen de broederen van Zevenhoven buiten twijfel wel met mij eens zijn.

D. K. WIELENGA

Voor de Krijgsgevangenen op Ceylon.

Voor de krijgsgevangenen op Ceylon is ingekomen bij *Prof. Biesterveld* van W. H. te 's-Hertogenbosch . . . f 2,50

Bij *Prof. Noordtzij* van Ds. F. S. te Kolijnsplaat f 1.

Pakketten boeken van P. de V. te Amsterdam; van E. de H. Noordwijkerhout den Haag; en een doos uit den Haag.

In dank en verder aanbevelend.

B.

Voor den Zuid-Oosthoek.

Oranje boven.

Voor de arme Zondagscholen in den Zuid-Oosthoek van Friesland ontvangen van L. P. Gorter te Engwierum een postpakketje Kerstboekjes enz. Van de Dames Kant van Andel te Gorinchem f 10, en een houten kistje inhoudende, 13 paar kousen, 4 jongens-dassen, 4 paar polsmoffes, 4 broeken, 3 borstrokjes, 2 jongens-blouses, 2 Dameshoeden, 1 mutsje, 6 pakjes havermout, 1 lap katoen, 10 sinasappelen. Genoemde Dames maken zich telken jare zeer verdienstelijk; wie ook de arme kinderen vergeet, de Dames Kant van Andel niet. Van C. Korpershoek te Vlaardingen, op de Geref. Zondagschool verzameld de mooie som van f 13,27.

Geachte onderwijzers van Zondagscholen, die financieël in beter doen zijt dan de onderwijzers in den Z. O. h., zoudt ge het voorbeeld van Vlaardingen en de onderwijzers te Delft niet kunnen volgen? Zoo doende zou er veel gedaan kunnen worden, al zijn de bijdragen ook maar klein. Vele kleintjes maken een groote; och helpt ons verder die arme kinderen blij te maken; wat waren wij weer blijde en dankbaar voor deze zendingen.

Uw aller dankbare Vriend,
J. WOUDA,
Corr. van Jachin.

Oranjewoud
Heerenveen,
2 Dec. 1901.

Buitenlandsche Kerken.

Rusland. Verdediging en bestrijding van gewetensvrijheid. — Er wordt sedert eenige jaren een z.g.n. Zendingscongres gehouden, met het doel, om hen, die van de staatskerk afwijken, weer tot haar terug te brengen. Tot hiertoe hebben deze congressen weinig uitgewerkt, en zij zouden zeker niets uitwerken, als zij niet door den sterken arm van de politie geholpen werden.

Op het laatste congres, dat in het gouvernement Orel gehouden is, heeft iets plaats gehad, dat vrij wat onrust onder de voorstanders van de staatskerk teweeggebracht heeft. De heer Stachowitsch, Adel-maarschalk van Orel, heeft een voordracht gehouden, waarin hij gepleit heeft voor gewetensvrijheid. Dit moet de eerste maal geweest zijn, dat een geboren Rus, een man van hooge positie en een belijder van het „Orthodoxe geloof", in een vergadering van Russische geestelijken den geloofsdwang heeft afgekeurd en de gewetensvrijheid verdedigd.

Om den schijn te vermijden, dat hij onder de afvalligen gerekend moest worden, begon hij zijn volle sympathie te betuigen met het doel van het Zendingscongres, omdat hij de belangen van de Orthodoxe kerk behartigde.

Evenwel achtte hij „gewetensvrijheid" noodzakelijk. De vraag, of hij dan wilde, dat men niet alleen ongestraft van de orthodoxie kon afvallen, maar het ook recht achtte, dat men ongestraft zijn geloof kon belijden en dus ook anderen kon verleiden, beantwoordde hij beslist bevestigend. Een prediking voor volwassene personen, en het overhalen van zulke personen tot eenige andere godsdienstige belijdenis, mochten niet strafbaar gesteld worden. Dit zou ook ten eenenmale doelloos zijn.

Een bescherming van de zijde van den staat, om het uittreden uit de kerk te bemoeielijken of te verhinderen, was schade voor de kerk. „De burgerlijke wet verbreekt de geestelijke eenheid der kerk inplaats van haar te versterken. Indien de kerk aan hare innerlijke geestelijke kracht gelooft, heeft zij de hulp van aardsche macht niet noodig; ja indien zij tot ongeestelijke middelen, tot een aardsche macht de toevlucht neemt, houdt zij op de kerk te zijn, en wordt zij een

staatkundige instelling, een rijk van deze wereld."

Na uit de wet aangewezen te hebben, dat in godsdienstige aangelegenheden de burgerlijke en de geestelijke macht vereenigd straf opleggen, roept hij uit: „Met roekelooze hand hebben wij de kerk Gods aan de voeten van de ijdele aardsche macht geketend." Hij verklaarde, dat het voor hem boven allen twijfel vaststond, dat het gebied des gewetens en des geloofs uitsluitend een gebied der kerk en niet des staats is en hij herinnerde daarom de leden van het congres aan hunne roeping om in naam der kerk een verzoek aan den Czaar te richten, dat hij het daarheen leide, dat „de noodzakelijkheid der gewetensvrijheid en de opheffing van iedere straf, voor den afval van de orthodoxie en voor de belijdenis van een ander geloof, verkregen worde". Het Zendingscongres moest in naam der kerk tot den Czaar zeggen: „Houd op! dit is niet uwe maar Gods zaak."

Aan het eind zijner rede gaf Stachowitsch een paar voorbeelden, hoe de Orthodoxe zendelingen te werk gaan, om de afvalligen in den schoot der kerk terug te brengen. In een dorp in het district Trubtschewsk hadden die zendelingen met medeweten en instemming van den pastoor en van de overheid dier plaats het volk in de kerk opgesloten, omdat het van Stundisme verdacht werd. Een beeld van een heilige was op een tafel geplaatst en nu moesten de menschen één voor één komen om dat beeld te kussen. Wie weigerde, ontving stokslagen, totdat hij gehoorzaamde. Velen weigerden eerst, zeggende, dat zij geen afgodsbeeld wilden kussen, maar gaven eindelijk toe, om aan de mishandeling te ontkomen. En zoo waren de menschen op die plaats tot de orthodoxie teruggebracht.

Op een Zendingscongres hadden een zendeling en een ander lid van het congres een gesprek over den overgang tot de Stundisten op zekere plaats. De zendeling deelde mede, dat er 40 familiën geweest waren en toen nog vier, die tot de Stundisten behooren. Op de vraag, waar de overigen gebleven waren, gaf hij ten antwoord: „zij zijn door de Goddelijke genade naar Transkaukasus en Siberië gezonden".

Zelden of nooit heeft een Rus zoo gesproken en zoo beslist de onderdrukking vanwege de kerk en den staat veroordeeld. Geen wonder, dat dit woord onder de voorstanders van het thans geldend stelsel groote verontwaardiging verwekt heeft. Onder de bladen, die de rede van Stachowitsch bestrijden en haar indruk trachten te verzwakken, staat bovenaan de „*Zerkown. Wjedom*" het orgaan van de „heilige Synode". Zij beschuldigen hem van onware voorstelling der feiten en van ondermijning van het gezag.

Hunne bestrijding bevestigt echter, wat Stachowitsch gezegd heeft. In genoemd blad heeft een bisschop de door hem genoemde feiten toegelicht, en die toelichting bewijst de waarheid der feiten. Het eenige, wat tegen het eerstgenoemde ingebracht wordt, is, dat de zaak niet in de kerk maar in een ander gebouw heeft plaats gehad. Van het medeweten en de toestemming van den pastoor en de overheid zwijgt hij, zoodat door zijn zwijgen dit wordt toegestemd.

Het tweede feit is daarom onwaar, omdat er geen 40 families maar 40 personen tot de Stundisten waren overgegaan en dat van hen maar zeven verbannen zijn; en wat het gezegde betreft van den zendeling, dat zij door de Goddelijke genade naar Transkaukasus en Siberië gezonden waren, merkt de bisschop op, dat dit niet gezegd was in een openbare vergadering maar in een particulier gesprek, en dat de zendeling, die deze gewraakte woorden gesproken heeft, reeds lang bekend staat als „een der waardigste zendelingen en zieleherders".

De sterkste beschuldigingen worden Stachowitsch naar het hoofd geslingerd. De een zegt, dat hij de orthodoxie veracht, want de door hem begeerde gewetensvrijheid is verachting der orthodoxie; er moet niet gestreefd worden naar vrijheid, maar naar verlichting, verbetering en reiniging van het geweten. Hoe dit laatste moet, wordt er echter niet bijgezegd.

Een ander zegt, dat zulk een gewetensvrijheid tot sociale demoralisatie voert en een groote ramp over Rusland brengen zal.

Een derde beweert, dat in de grondwet aan alle Christenen, die uit het buitenland komen en zelfs aan Joden, Mohammedanen en Heidenen vrijheid van godsdienst gewaarborgd is, hoewel er bijgevoegd wordt, dat diezelfde wet in een ander artikel de „Orthodoxe kerk" als de heerschende en bevoorrechte in Rusland erkent, en dat het overgaan tot een niet-Christelijken godsdienst met dwangarbeid en het verleiden tot een anderen Christelijken godsdienst met verbanning gestraft wordt.

Slechts enkele bladen vallen Stachowitsch bij en wijzen er op dat, zoo de scheiding van kerk en staat niet uitgevoerd kan worden, dan toch een zoodanige herziening van de strafwet gemaakt worde, waarbij de straffen wegens confessioneele afwijkingen worden afgeschaft, en de gewetensvrijheid worde geschonken en gewaarborgd.

Er zal zeker nog wel wat tijd verloopen, eer in Rusland de vrijheid van godsdienst toegestaan wordt, maar het is toch een verblijdend verschijnsel, dat een hooggeplaatst man als Stachowitsch zijn stem verheft tegen den geloofsdwang, die tot hiertoe in het land heerscht!

SCHOLTEN.

De heer Jules Soury, professor aan de school voor Hoogere Studiën, had onlangs een geschrift uitgegeven, waardoor Hij veel ergernis gaf. Hij trachtte daarin n.l. de uitspraken van den Heere Jezus als Gods Zoon te verklaren door uitzinnigheid of krankzinnigheid. De schrijver heeft echter die uitgave ingetrokken en de onverkochte exemplaren doen vernietigen. Hij berichtte daarbij in zijn blad: „Medegevoerd door de methode der geneesheeren in de krankzinnigengestichten en op hun voorbeeld heb ik beproefd, betreffende Jezus Christus te doen, wat men ook probeerde aangaande Luther, Napoleon en Cesar. Ik betreur deze proeve van geneeskundige zielsbeschrijving, omdat ik daardoor een godsdienstig geloof heb gekwetst, dat ik vereer, al heb ik den troost niet van erin te deelen." De derde uitgave van het geheel omgewerkte boek is daarop verschenen onder den titel van „Jezus en de godsdienst van Israël"; waarin hij met eerbied van den Zaligmaker spreekt. — Jammer, dat hij hierbij bleef. Als de godsdienst krankzinnigen maakt, waarom dan ook de geneeskunst niet; wie telt haar offers? De gebreken der geneesheeren worden met aarde bedekt; al bekennen zij het niet; al worden zelfs vorsten hun slachtoffers! gelijk die der grooten met geld.

—

In een boekje over „De godsdienst der Natuurvorschers" geeft Dr. Dennert de uitkomsten van een onderzoek, dat hij omtrent driehonderd beroemde geneesheeren of naturalisten heeft gedaan. Hij heeft hun gevraagd, in welke verhouding zij zich hielden tot het Christendom? 38 hebben er niet op geantwoord; 20 namen een onverschillige ongeloovige houding aan; doch 5 slechts dezer laatsten verklaarden zich materialist en het Christendom vijandig te zijn. De overige 242 betuigden, dat zij in God geloo den; en indien er van dezen velen toch zeer liberale denkbeelden hadden over het traditioneele Christendom, men telt ten minste 90 onder hen, die streng evangelisch zijn.

—

Wat de Protestantsche zendingen in China aangaat, herinnert men in verband met de laatste Chineesche moorden op Christenen gepleegd, wat wijlen Li-Hung-Tchang voor een vijftal jaren zeide tot een commissie van de Amerikaansche Zendingsgenootschappen. „Uw arbeid — zoo sprak hij — uwe scholen, uwe apotheekhuizen, uwe hospitalen hebben geene politieke strekking. Uwe zendelingen hebben nimmer de rechten der plaatselijke autoriteiten weerstreefd." — Het is gebleken, dat het Chineesche volk zijn godsdienst niet van de politiek losscheurt!

—

Ook in Frankrijk beginnen de apothekers met de Zondagsrust zooveel mogelijk in te voeren. De achttien apothekers te Avignon hebben gezamenlijk besloten, des Zondags te sluiten op vier na, die volgens de opgemaakte lijst bij beurten open zullen blijven.

†.

Gereformeerd Traktaat-Genootschap „FILIPPUS".

„Ben ik mijns broeders hoeder?"

Zóó heeft eenmaal durven spreken de man, die de eerste moordenaar was niet alleen, maar die de hand heeft durven slaan aan het leven van zijn broeder Abel. Omdat de Heere het offer van den godvruchtigen schaapherder aangezien had, maar het andere, dat niet uit het geloof gebracht werd, voorbijgegaan was, werd Kaïn boos, vervuld met nijd, en sloeg hij zijn broeder Abel dood.

„Ben ik mijns broeders hoeder?" Dat is de taal van het beschuldigend geweten, dat op de zaak niet durft ingaan, in de hoop, door een ontwijkend antwoord van een netelig onderwerp af te zullen zijn. Het is de taal der koude zelfzucht, die alleen eigen genot, gemak en voordeel op het oog heeft; maar om het lot van den naaste zich volstrekt niet bekommert. Het is de taal van iemand, die op een vriendelijke en zeer beteekenisvolle vraag van een heilig en rechtvaardig God, een koud, neen een norsch antwoord durft geven en alzoo verraadt, dat het geweten bezoedeld, de vrijmoedigheid om tot God te naderen geweken is; en die in de meening verkeert, dat men met zulk een antwoord inderdaad van God af is.

Die taal druist dan ook regelrecht in tegen het Woord des Heeren, dat ons vermaant om onze naasten zoo lief te hebben als onszelven; en dat ons zegt, dat de Heere barmhartigheid wil en geen offerande.

En evenzeer kant zich deze Kaïnstaal tegen het leven uit God, dat immers de voortreffelijke eigenschap heeft om lief te hebben en medelijden te toonen, en daarom het verlorene en afgedrevene gaarne zoekt, om het weder te brengen tot de veilige en zegenrijke schaapskooi van Christus.

Laat daarom ieder belijder der waarheid duidelijk blijk geven, dat hij deze Kaïnstaal in het diepst zijner ziel verafschuwt; laat er een ijver bij ons zijn om der wereld te laten zien, dat er een volk op aarde is, dat door genade in beginsel aan de zelfzucht is gestorven, en dat zijn lust gevonden heeft om de hand naar het verlorene uit te strekken, ten einde te redden en te getuigen beide.

Laten we op de vraag:

„Waar rijst gij henen mijn Broeder;
Wat is uw streven op aard?"

Vrijmoedig kunnen antwoorden:

Ons leven is liefde betoonen
„Geduldig, gewillig en goed;
Opdat wij Gods dochtren en zonen
Ons toonen in 's Middelaars bloed."

Willen we dit, dan zullen we ook gaarne aan de Traktaat-verspreiding ons wijden; dan beseffen we, dat het onze roeping, onze dure roeping is, om elke gelegenheid gretig aan te grijpen, om tegen den Kaïnsgeest te getuigen, en te toonen, dat we *niet* onverschillig zijn omtrent het lot onzer medemenschen, maar gaarne, voor zoover we kunnen, de hoeders van onze broeders willen zijn.

Nemen we zelf die Traktaat-verspreiding ter hand, indien wij het nog niet hebben gedaan; gaan wij er ijverig meê voort, voor zoover we geen ledige aanschouwers meer zijn; laten we anderen tot trouwe medewerking aansporen, en dit voortreffelijk werk, naarmate de Heere ons gezegend heeft, ook stoffelijk steunen.

Dan gedenken wij dezen arbeid ook gaarne in onze gebeden, ten volle beseffende, dat de Heere op alles zijnen zegen moet leggen, en dan toonen we in elk opzicht, dat we geen Kaïns maar veel liever barmhartige Samaritanen willen zijn, die op het betoonen van naastenliefde Gods zegen kunnen verwachten.

E. KROPVELD.

Rijswijk, Nov. 1901.

Ingezonden.

EEN BELANGRIJKE ARBEID.

Voor eenen belangrijken arbeid wensch ik de aandacht der *Bazuin*-lezers te verzoeken. De arbeid is het waard en het belang der jeugd dringt er toe. Ik heb het oog op de *Boekbeoordeeling*, die vanwege de Geref. Zondagsschoolver. „*Jachin*" is uitgegeven.

Gelijk de lezers weten, komen telken jare tegen den winter en met het oog op de feesten vele grootere en kleinere kinderwerkjes van de pers. Maar — en dit is den vriendelijken lezers evenmin een geheim — onder het koren is kaf en onkruid. Daarop hebben ernstige mannen in onze Christelijke kringen meer dan eenmaal nadrukkelijk de aandacht van ouders en opvoeders gevestigd. Zelfs is er eene Vereeniging ter beoordeeling van uitgaven voor kinderen en jongelieden opgericht, die echter — ook tot mijn leedwezen — nog niet is geworden, wat men haar zoo gaarne zag: eene krachtige en gewaardeerde wegwijzeres. Het ontbrak tot heden aan den noodigen steun, zoowel van de zijde der uitgevers, als van die van ons Christelijk publiek; 't ontbrak misschien ook aan de mannen, die den noodigen tijd geven konden voor dezen zeer veel tijd roovenden arbeid.

Daarom verblijdt het mij, den lezers te kunnen mededeelen, dat de Boekbeoordeeling van „Jachin" in de laatste jaren telkens rijker in omvang en beteekenis is geworden en dat zij dientengevolge allengs meer wordt gewaardeerd. Laat mij even mogen zeggen, voor wie het niet weet, hoe de beoordeeling vanwege „*Jachin*" geschiedt. Elk boekje, dat besproken wordt, is gelezen door een lid van 't Hoofdbestuur, door eenen Gereformeerden predikant en door eenen Gereformeerden hoofdonderwijzer. Ieder van deze drie personen zendt zijne beoordeeling, zonder die der andere te kennen, aan onzen tweeden secretaris, Ds. J. P. Tazelaar te Weesp, die uit de drie beoordeelingen met zijne bekende nauwgezetheid een eindoordeel samenstelt. Deze wijze van werken is tijdroovend, ongetwijfeld, maar biedt dan ook waarborg, dat de boekjes met oordeel des onderscheids en eene gewenschte onpartijdigheid gelezen en beoordeeld worden en dat alleen de begeerte, om de goede zaak en de wezenlijke belangen der jeugd te dienen, voorzit en leidt.

Het Hoofdbestuur van „Jachin" waardeert hoogelijk de trouw en de nauwgezetheid, waarmede de verschillende beoordeelaars hunnen arbeid verrichten, en waardeert inzonderheid den nauwkeurigen en uitnemenden arbeid van zijnen tweeden secretaris. Het heeft daarom besloten, het Verslag der Boekbeoordeeling dit jaar niet alleen aan Afdeelingen en Corporatiën, maar ook aan de verspreide leden toe te zenden Bovendien liet het — bij wijze van proef — een beperkt aantal exemplaren over drukken, die voor belangstellenden tegen geringe vergoeding (10 c. per ex.) verkrijgbaar gesteld worden. Bij herbaling werd toch aan leden des Bestuurs gevraagd, of zoo'n verslag niet te koop was. Gelijk ik reeds zeide, dringt het belang der jeugd, en dat inzonderheid bij den laatsten maatregel. Het Verslag telde het vorige jaar 40 blz. en is ditmaal nog grooter geworden, n.l. 60 blz.

Mijne bedoeling met dit ingezonden stuk is: Ouders, Zondagsschoolbesturen en allen, die boeken voor kinderen of jongelieden koopen, toe te roepen: Overweegt, voor ge eene keuze doet; laat u niet raden door den eersten den besten boekhandelaarsbediende, maar zoekt goede voorlichting, en zoo gij die misschien nog mist, getroost u dan, desgewenscht in vereeniging met anderen, de geringe opoffering van 10 c. en schaft u een ex. aan van het Verslag der Boekbeoordeeling van „Jachin." Ik vertrouw, dat gij u verblijden zult over de breedvoerige inlichtingen en wijze raadgevingen, die gij u daarin aangeboden ziet.

Met dank aan de Redactie voor de plaatsing dezer regelen, die wel niet namens, maar toch zeker in den geest van het Hoofdbestuur onzer Geref. Zondagsschoolver. zijn geschreven:

De 1e Secret. van „Jachin",
P. ORANJE.

Amst. Nov. 1901.

Boekaankondiging.

Catalogus 1902 der uitgaven van J. M. Bredee, Oostmolenstraat 1, Rotterdam.

Deze geïllustreerde Catalogus geeft een duidelijken kijk op Bredée's uitgaven van Christelijke Literatuur, Geïllustreerde Wandteksten en Zondagschool-behoeften. Hij is 180 blz. groot — we kunnen dus niet aan het opnoemen gaan. Er is dan ook b. v. een Alfabetische lijst in der voorkomende Wandteksten en een Inhoudsopgave van het heele boek. De groote en kleine platen en portretten en illustraties zijn alle even net en fijn gedrukt en geven een proefje van de boeken en het drukwerk, dat niet dient om te flatteeren. De grootere zoowel als de kleinere uitgaven, als Korenhalmen, Nieuwe Geïll. Bibl. voor de Jeugd, van Bosch en Veld, Bijbelsche Prentenboeken, Fritz Fliedner enz. enz. beantwoorden daaraan ten volle.

—

Fritz Fliedner. Uit mijn leven, herinneringen en ervaringen:

is nu voltooid. Van hst. IV te Halle, dat we onlangs 't laatst noemden, gaat het naar V Tübingen, VI den Oorlog van 1866 en — met de goede boodschap, voor de lezers en voor den schrijver verblijdend: dat dit hoofdstuk voorloopig het laatste is! — VII op een Reis naar Italië. Gelijk van begin aan, koutende over historische en actueele zaken en feiten, met toepassingen. In Spanje is men dus heiaas nog niet gekomen.

Het boek heeft ook een inleidend en een besluitend woord, waarin de schrijver nog duidelijker zijn richting en doel doet kennen met deze „herinneringen uit de jeugd." Alom spreekt zich een ernstig, vroom, geloovig gemoed uit. „Katholieke broeders," die het werk zullen lezen, worden door hem verzocht, zich niet te ergeren hier of daar. Want de Hervorming is onschuldig aan het misbruik van het woord „katholiek" „Roomsch-Katholiek" kan toch niet bestaan, want het een sluit het ander uit. Wij hebben met Petrus op het eerste katholieke concilie te gelooven, door de genade van onzen Heer Jezus Christus zalig te worden; tot wij, wanneer 't God behaagt, komen tot de waarlijk katholieke gemeente daarboven.

Wie onderhoudende, stichtende, leerrijke lectuur wil — koope dit boek.

C. M.

ADVERTENTIËN.

Ondertrouwd:
R. MULDER JR.,
litt. hum. docts.
EN
W. P. A. VRINT.
VOORSCHOTEN, HILVERSUM, 4 Dec. 1901.

Aan allen, die bij gelegenheid van de herdenking onzer ***25-jarige Echtvereeniging*** en Evangeliebediening zoovele en treffende blijken van belangstelling en waardeering geven, beide in en buiten de gemeente, zelfs van uit Nederland, wordt door dezen onze hartelijke ***dank*** gebracht.

K. KUIPER.
Echtgenoote en Kinderen.

CHICAGO ILL.,
5 Nov. 1901.

Aan allen, die hunne deelneming betoond hebben in het smartelijk verlies van onzen geliefden Zoon en Broeder, betuigen wij onzen hartelijken ***dank.***

Namens de Familie,
A. KOPPE, v. d. m.

ZUIDWOLDE, (Gr.)
27 Nov. 1901.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ondervonden tijdens de ziekte en het overlijden van onze lieve Moeder, Mevrouw ROOKSJE BERENDINA VAN DE WEG, eerder weduwe van den Heer C. M. DICKE, laatst weduwe van den Heer A. VERHOEVEN WZN., betuigen wij onzen hartelijken ***dank.***

H. A. DICKE.
H. C. DICKE—WALRAVEN.
IDA M. DICKE.
C. M. DICKE.
A. DICKE—KALIS.
A. H. DICKE.
C. B. DICKE—WOLFF.
Mr. W. DICKE.
M. DICKE—SCHOUTEN.
W. J. L. VERHOEVEN.

DORDRECHT, 2 December 1901.

Aan allen, die hunne deelneming betoond hebben met het smartelijk verlies door het overlijden van onzen innig geliefden Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader Ds. A. BROUWER, in leven Predikant bij de Geref. kerk te OLDEBROEK, betuigen wij onzen ***hartelijken dank.***

Ook namens Kinderen, Behuwd- en Kleinkinderen
De WED. A. BROUWER,
geb. TELDER.

OLDEBROEK,
3 Dec. 1901.

EBEN—HAËZER.

Zondag 8 Dec. hopen onze geliefde Ouders te herdenken, hoe onze geliefde Vader

J. J. KUIPER,

50 jaren de kerk des Heeren heeft mogen dienen, in de bediening des Goddelijken Woords.

Gode hiervoor alleen de eere.

Namens Kinderen en Behuwdkinderen.
L. KUIPER.

DEN HAM (O.)

Zondag 22 December zal het ***vijf-en-twintig jaar*** zijn, dat onze geliefde Man en Vader,

Ds. H. DAM,

het predik-ambt mocht aanvaarden. Zoo de Heere wil, hoopt hij dit alsdan bij den dienst des Woords te gedenken.

D. RINSMA,
Echtgenoote en Kinderen.

WESTERGEEST,
6 Dec. 1901.

Tot diepe droefheid van mij en mijne vier kinderen overleed heden plotseling mijne geliefde echtgenoote

Annegie Verbree

in den ouderdom van 49 jaar.

W. GRIFFIOEN.

BAAMBRUGGE,
28 November 1901.

Heden nam de Heere onverwacht tot zich, na langdurige krankheid, onze geliefde Echtgenoote, Moeder en Behuwdmoeder

REINTJE VAN DER VEGTE,

eerder Weduwe van den heer J. E. SMITT, in den ouderdom van 59 jaren.

Zij ging heen zacht en kalm, met een helder uitzicht op de eeuwige ruste.

Uit aller naam,
J. W. KOER.

DEVENTER,
2 Dec. 1901.

Heden ontsliep in zijnen Heere en Heiland, in den ouderdom van bijna 67 jaar, onze geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader

PIETER KONING,

wedur. van ELISABETH BOERWINKEL.

Wij weten, dat hij thans bij Jezus is, Wien te dienen zijn lust en leven was.

H. KONING.
G. KONING—UBBINK. } AMERSFOORT.
P. J. HENDRIKS—KONING.
G. HENDRIKS.
W. BIJTELAAR KONING } AMSTERDAM.
H. H. BIJTELAAR.
J. KONING.
H. KONING—RUIJTENBERG. } HILVERSUM.
G. KONING.
G. J. KONING—DE LEEUW } AMERSFOORT.
S. E. ESHUIS-KONING. } ZEIST.
H. ESHUIS.
G. KONING. } AMERSFOORT.
P. KONING.
B. KONING—KLARENBEEK, } UTRECHT.
en Kleinkinderen.

AMERSFOORT,
3 December 1901.

GEVRAAGD

ten huize van Ds. KRUYSWIJK te ANTWERPEN, ***een flinke***

DIENSTBODE,

direct of anders zoo ***spoedig mogelijk***, tegen nader overeen te komen condities. Wasch buitenshuis.

Brieven te zenden ***franco***, onder letter ***B.***, aan den Uitgever van *de Bazuin*.

Vereeniging „Tot Chr. Liefdadigheid" te Wagenborgen.

Alle degenen, die mede willen werken om onze verpleegden op het a. s. **Kerstfeest** te onthalen, worden vriendelijk uitgenoodigd hunne gaven daarvoor te zenden aan ondergeteekende

Tot nu vroegen we nooit tevergeefs.

Van verschillende zijden en onder verschillenden vorm vonden we hartelijke deelneming; daarom hebben we goede hope, dat we ook thans niet zullen worden teleurgesteld.

W. K. H. MAGENDANS,
Dir.

WAGENBORGEN,
22 Nov. '01.

Inzet - Vast goed. Smilde.

Vrijdag 13 December 1901, des avonds om **7 uur**, ten huize van den kastelein **TEUNIS MULDER**, bij de Jonkersbrug te SMILDE, zullen, ten verzoeke van de erven Ds. G. LAMPEN,

publiek bij Inzet worden geveild:

a. **De nieuwe en solide gebouwde, keurig ingerichte rentenierswoning met schuur en daaromheen gelegen ruime tuin, aan de Hoofdvaart, bij de Jonkersbrug te Smilde, groot 14 ares.**

b. **De winkelbehuizing met schuur en tuin, naast het vorige perceel en voorts verschillende landerijen.**

Notaris,
J. VEENHOVEN te SMILDE.

ORGELS.

Steeds 100 à 200 Amerik. Orgels voorhanden, o. a. de volgende merken:

Lakeside.	**Hamilton.**
Miller.	**Weaver.**
Wick.	**Peerless.**
Clough & Warren,	**Putnam.**
Chicago.	**v. d. Tak.**
Kroon.	**Minerva.**
Hörügel	**Zending orgel.**

VOLKSHARMONIUMS.

Lage doch vaste prijzen. 5-jarige garantie. Franco Station door geheel Nederland. Gratis Handleiding voor Zelfonderricht en Toetsenlooper. Gemakkelijke termijnbetaling.

Catalogus gratis en franco.

JOH. DE HEER — Rotterdam

Noordmolenstraat 71.

Inruilen. **Repareeren.**

H.H. Winkeliers en Rookers.

Puik helderwit brandende sigaren **à 90 ct** per 100 stuks, idem fijne merken **f 1,10, f 1.25** en **f 1 50** 100 stuks; bij 10 kistjes 1000 stuks **10 ct.** p. kistje lager. Wordt **franco** na ontvangst van postwissel toegezonden of onder rembours **niet franco.**

C. REMKES, Sigarenfabrikant,
Schuitendiep, GRONINGEN.

STEENWIJKER

BEDDENFABRIEK,

opgericht in 1889.

Gezuiverde, Gewasschen en Gestoomde nieuwe Veeren.

Citchen, Wollen en Moltondekens en Bedtijken in alle soorten.

Linnen Bedtijken met Koorden gemaakt 2 persoons 1 bed, 1 peluw, 4 kussens **f 7, f 9, f 12,** franco thuis

Van f 7 en f 2 ruim 1 m. 42 c., van f 12 1 m. 50 c. en die van satijntijk ook 1 m. 42 c.

No. 1. **Het nieuwe Reclamebed** 2 pers. w o. een Wollen, een Citchen, een Moltondeken, 50 pd. fijne veeren, geen grooten, 1 tijk gelijk bovenstaande en een overtrek voor bed en peluw, voor **f 35,—.**

Een extra 2-pers. Bed, waarin 42 pd. veeren, kost ook nog **f 35,** en **f 40, f 45, f 50, f 60, f 70.**

Een satijntijk w.o. bed, peluw, en 2 kussens, ook met koorden, van welke kleur men verlangt, 10/4 breed, prima overtrek voor bed en peluw f 3,20, geheel gereed, een losse linnentijk met fijne blauwe streepjes, 80 cent per el 1,60 Cm. br. franco thuis.

Wie nu een van deze koopt, ontvangt voor f 2,— 2 halve matrassen toe.

VEEREN à 35, 40, 50, 60, 70, 80, 100, 120 en 150 cent het pond.

Prima zuivere Kapok. Wie nu een **Kapokbed** verlangt, ontvangt een 2 pers. bed, peluw en kussens, Satijntijk en 1 wollen- of fantasiedekken 1 gewatteerde en 1 moltondeken en overtrek voor bed en peluw, voor **f 25.**

Ieder Bed wordt in een kist verpakt.

Er is nog nooit eenige aanmerking gemaakt.

Met aanbeveling,

J. KETEL Rz.,

Z/z. Markt, Steenwijk.

P.S. Veeren tot in de fijnste soorten voorradig, rembours, vrij zicht en monsters Gratis.

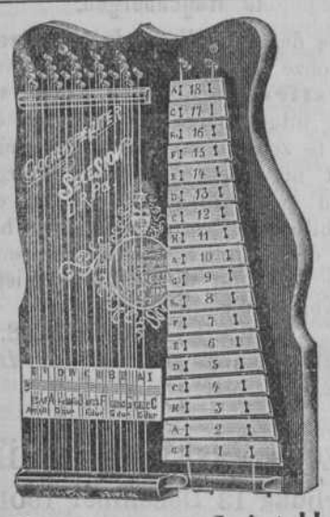

Lees dit!!

Zoo zuiver van toon en zoo helder als glas;
Zoo makklijk te spelen, voor 'n ieder van pas;
Zoo keurig bewerkt van solied materiaal;
Zoo lieflijk die klokken van 't zuiverst metaal;
Zoo weldoend voor 't oor, zoo verheffend voor 't hart;
Zoo passend bij vreugd en vertroostend in smart;
Zoo praktisch en schoon, zoo goedkoop als 't maar kon;
Dat alles en nog meer, is 't . . . **Harpcarillon.**

Dit Instrument bestaat uit 25 Harpsnaren en 18 fijne stalen platen, wonderschoone toon. Prijs, geheel compleet met alle toebehooren ***f 13,50***, franco thuis tegen postwissel.

Een kind kan het spelen!

JOH. DE HEER, Rotterdam.

Overal Agenten gevraagd.

Bij PH. ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:

VIER- EN FEESTDAGEN,

ACHT LEERREDENEN

DOOR

J. J. Westerbeek van Eerten B.Jz.

Pred. te Kampen.

Prijs f —,75.

Heden verscheen:

MILTON'S

HERWONNEN PARADIJS

Metrisch vertaald door
H. VAN DIJK
Predikant bij de Gereformeerde Kerken te GAAST CA. — PIAAM CA.

Prijs f 0.75

Uitgave HOLLANDIA-DRUKKERIJ Utrecht.

Bij ZALSMAN te KAMPEN verschijnt:

Alphabetische lijst

van onderwerpen en denkbeelden met aanwijziging van daarop toepasselijke

PSALMVERZEN

DOOR

E. F. H. WOLF.

Tweede verbeterde druk.
Ing. **f 1,00**, geb. **f 1.40.**

Een boekje niet alleen voor H. H. Predikanten en Studenten, maar ook voor het huisgezin en ieder die een toepasselijk Psalmvers wil zingen.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

VERSCHENEN:

BEHOUDEN

DOOR **JOHANNES.**

Prijs ingen. 75 cts., fraai geb. f 1.
Een keurig, mooi verhaal; 250 blz. groot.

Zeer aanbevolen door de H. H. Prof. BAVINCK, Ds. J. H. DONNER, Dr. A. KUYPER Jr., Ds. J. v. d. LINDEN, Ds. A. v. VEELO, Ds. VONKENBERG, Ds G. WISSE Jr., e. a.

EENIGE BEOORDEELINGEN:

„Wij bevelen het gaarne aan . . . . "
Dr. Bavinck.

„Met genoegen hebben wij dit boek gelezen"
Ds. Vonkenberg.

„Wij zeggen den Schrijver dank voor deze „uitnemende pennevrucht . . . . . "
Ds. J. v. d. Linden.

„Het heeft ons geboeid en bekoord . . "
Dr. A. Kuyper Jr.

Voorhanden of verkrijgbaar bij elken Boekh. of bij den Uitgever
firma J. & C. P. VAN MANTGEM
ROTTERDAM. (CHR. DE DOES.)

Bij **ZALSMAN** te **Kampen** verscheen:

Feeststoffen

DOOR

J. BAVINCK,

predikant der Geref. kerk te Kampen.

(Voor het Kerstfeest en voor Oud- en Nieuwjaar.)

De prijs dezer negen leerredenen is slechts **90 cent.**

Terstond bij de uitgave in 1900 genoot deze bundel leerredenen veel belangstelling, zoo wegens den inhoud, als den lagen prijs voor ***176 bladz.*** groot 8°, best papier en duidelijke letter. Verdere aanbeveling is thans overbodig.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEERBURG te HEUSDEN verschijnt de
TWEEDE JAARGANG
VAN

Wat zegt de Schrift?

Maandblad tot bevordering van het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord, onder redactie van Prof **L. LINDEBOOM**, Hoogleeraar a/dTheol. School te *Kampen*, en met medewerking van onderscheiden Bedienaren des Woords.

Maandelijks verschijnt een No. van 16 bladz. van 2 kolommen, in royaal 8o formaat, en is voorzien van een omslag. Bij No. 12 wordt gratis een stevige omslag met register toegezonden,

De prijs is slechts *f* **1,50** per jaar, franco per post. Men kan inteekening zenden rechtstreeks aan den uitgever, en ook door een solieden boekhandelaar.

Van den *eersten* jaargang zijn nog enkele Ex.te bekomen, ingenaaid, à f 1,60.

ZALSMAN te Kampen is uitgever van het

Kerkelijk Handboekje,

zijnde een kort uittreksel van de voornaamste acten der Nationale en Provinciale Synoden, alsmede de Post-acta van de Nationale Synode van Dordrecht in 1618 en 1619.

Zeer dienstig en noodig voor Predikanten en Kerkeraden.

Opnieuw uitgegeven door de Synode van de Gereform. Kerken in Nederland, gehouden te Hoogeveen 1860.

340 bladz. gebonden f 1,65.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

Bij den Uitgever
G. F. CALLENBACH te Nijkerk
verschenen zooeven:

De pastorie van Nöddebo,

door **NICOLAAS,**
(oud 18 jaar.)
Tweede druk.

Prijs ing. f 1.25, geb. f 1.65.

De **eerste druk** van dit werk, die ingen. *f* 2.50 en geb. *f* 2.90 kostte, was in **een jaar** tijds uitverkocht

Kennen doet liefhebben.

Een boek over de Zending
door J. E. Schröder.

Prijs ing. f 1.—, geb. f 1.40.

Uit den heldentijd van Israël.

Vrij bewerkt naar het Engelsch
door **A. VAN OS.**

Prijs ing. f 0.50, geb. f 0.75.
bij 25 ex. à f 0.35 ingen. f 0.60 geb.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:

FEESTSTOFFEN

DOOR

S. VAN VELZEN,

in leven Hoogleeraar aan de Theol. School.

TWEEDE DRUK. 289 BLADZ. f 1,00.

Deze beroemde bundel Feeststoffen kostte vroeger f 1,75. De tweede druk met zeer duidelijke letter, slechts ***f 1,00.***

Alle Boekh. nemen bestellingen aan. Na ontvangst van postwissel ***f 1,—*** wordt het ***franco*** verzonden door den uitgever.

AANBESTEDING.

De architecten K. en G. HOEKZEMA Kzn., te GRONINGEN, wenschen namens het BESTUUR van de Vereeniging »TOT CHRISTELIJKE VERZORGING VAN KRANKZINNIGEN EN ZENUWLIJDERS IN NEDERLAND", gevestigd te UTRECHT, op **Maandag 16 December 1901,** des namiddags om **2 uur,** in het »*MILITAIR TEHUIS*" te GRONINGEN,

AAN TE BESTEDEN:

Het bouwen van TWEE afzonderlijke PAVILJOENEN, eene BEHUIZING voor den Geneesheer-Directeur, eene WERKPLAATS voor stille bedrijven, eene dubbele BEHUIZING, het VER- en BEBOUWEN van het waschhuis en keukengebouw, een WACHTHUISJE voor den tram, eene RIOLEERING met ZINKPUTTEN enz. op »Dennenoord" te Zuidlaren, provincie Drente, met de levering van al het daartoe benoodigde.

Het BESTEK met 6 TEEKENINGEN is te verkrijgen **à f 5.00**, franco per post **f 5.10**, ten kantore van de architecten, **Muurstraat No. 1,** GRONINGEN, waar tevens INLICHTINGEN zijn te bekomen, dagelijks, des morgens van 11—12 en des avonds van $5^1/_2$—$6^1/_2$ uur.

Fraaie Bijbelsche Prentenboeken cadeau

bij eene bestelling op de bij ***J. M. BREDÉE*** te ***Rotterdam*** uitgegeven ***degelijke*** Kerstboekjes van de ***beste*** schrijvers voor de Zondagsschool tot ***uiterst lage*** prijzen, zooals deze door de Christelijke pers met warmte worden aanbevolen.

Catalogus, waarin volledige omschrijving ook van de verschillende series wandt ksten, van ***5 cent*** per stuk af, gratis en franco.

De 25 nieuwe boekjes worden ter kennismaking geleverd voor ***f 2.15.***

De Martha-kalender, uitgegeven ten voordeele der Martha-Stichting te Alfen a/d Rijn, is voor ***60 cents*** alom te bekomen.

Bij 25 stuks **40 cents;** bij 50 stuks **30 cents;** bij 100 stuks **$27^1/_2$ cent;** bij 250 stuks **25 cents.**

VEREENIGING

ter bevordering van Christelijke Lectuur.

In 1901 verschenen en werden aan de leden verzonden:

J. H. FERINGA. Gods kinderen van Ur.
Met illustratiën van CHR. KOPPENOL. . . . . *f* **4.75**
In stempelband *f* 5.50.

Mevr. PROSSER. Zacharias Eigendunk en zijn oude grootboek. Met twaalf platen.
Nieuwe uitgave. . . . . » **1.20**
(In stempelband *f* **1.50.**)
Totaal. . . . . *f* **5.95**

De leden die jaarlijks *f* 5.— betalen ontvangen dus in 1901 voor *f* 5.95 aan boeken en hebben bovendien het recht vóór den 31sten December van dit jaar voor *f.* 5.— aan ingenaaide boeken uit het fonds der Vereeniging (dat opnieuw eene belangrijke uitbreiding heeft ondergaan) **GRATIS** te ontbieden.

VOOR 1902 IS IN BEWERKING:

F. LION CACHET. **Het land mijner vaderen.** Een zeer boeiend en belangrijk verhaal van de reis door Egypte en Palestina, door den schrijver gemaakt op zijn terugtocht uit Nederlandsch Indië. Een groot deel van het boek (dat ongeveer 270 bladzijden is en vele fraaie platen bevat) heeft de schrijver nog mogen voltooien. Dat maakt op zichzelf een geheel uit.

Men vrage den catalogus aan, die gratis wordt toegezonden.

BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdam.
Pretoria.

UITGAVE VAN D.A.DAAMEN ROTTERDAM
BIBLIOTHEEK VOOR HOOFD EN HART

Voordeelen van de Bibliotheek voor Hoofd en Hart.

Lage prijs, slechts *f* **2.**— à *f* **3.**— per jaar

Geen overlading. Iedere inteekenaar ontvangt jaarlijks niet meer dan **3** of hoogstens **4** boeken (nieuwe uitgaven).

Groote verscheidenheid. Er wordt voor gezorgd, dat *elk wat wils* ontvange. Daarom zal met de verschillende leeftijden rekening worden gehouden en niet minder met den verschillenden smaak.

Uitgezochte lectuur. Doordien de uitgever niet genoodzaakt is, elk jaar een stapel nieuwe boeken te leveren, kan hij er kieskeurig op zijn en alleen het **beste** ter perse doen leggen.

Vrije keuze in de boeken van mijn fonds, die men **boven** de de nieuwe uitgaven mocht willen ontvangen, die alle voor den **halven prijs** zijn te bekomen en waaronder: STOCK, *lessen v. d. Zondagsscholen;* WINSLO, *Het dagelijksch wandelen met God;* KIEVIET, *Jong Leven;* OHORN, *Eleazar de Tempelhoofdman;* HESBA STRETTON, *De Groote Lijdensweg* en andere verhalen van deze gevierde Schrijfster enz. enz.

Het eerste boek, dat in de Bibliotheek voor Hoofd en Hart verschijnt is: **Vrouwenweelde en Vrouwensmart,** door JOHANNA BREEVOORT, een werk ter grootte van ongeveer 250 pagina's druks, waarvoor de inteekenaars der *Bibl. v. H. en H.* niet meer dan **75** cents betalen.

Men vrage den **geïllustreerden Catalogus,** welke tevens het **prospectus** bevat der Bibl. v. H. en H.

DE NIEUWE DRUK

van

Het Nieuwe Testament

met volledige Kantteekeningen van den Staten-Bijbel is gereed. Het boek is 1045 *bladz. groot, en kost in fraaien halflederen band.* f 4,50.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

Kampen. *ZALSMAN.*

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door Ds. N. Woldinga te Ten Post f 13, door den heer H. A. P. Meijer te Hazerswoude f 23, door den heer G. Feringa te Baambrugge f 70, door den heer Johs. Huisman Jz. te Zwartsluis f 89, door den heer M. D. de Bruyn te Bergen op Zoom f 1, door den heer Jan van Zanten te Zeist: uit Dooirn f 33,80, uit Bunnik f 21,50 samen f 55,30, door den heer J. Hartkamp uit Massluis f 70, uit Rozenburg f 0,50 samen f 70,50, van Ds. J Meyer te Zalt-Bommel f 2, door Ds. J. J. Miedema te Charlois uit Charlois f 35,50, uit Pernis f 3, uit Rhoon f 1 samen f 39,50, door den heer J. Dirkmaat te Broek o/L'dijk f 125, door den heer W. v. d. Mark te de Lier f 22, van den heer G. Koolstra te Haren f 1, van den heer Mr. A. Ph R. C. baron v. d. Borch van Verwolde f 40, door den heer F. v. d. Bos te Wommels uit Cubaard f 35, uit Oosterend, Rien en Hijdaard f 24,50, uit Wommels f 57 samen f 115.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit):

Van de Geref kerk te Arnhem B f 54,15, van idem te Balk f 2,26, van idem te Bozum f 5,31, van idem te Gaasmeer f 11,94, van idem te Goënga f $7,02^1/_2$, van idem te Heeg f 18,99, van idem te Hemelum f 3,25, van idem te Hindeloopen f 3,31, van idem te Jutrijp c. a. f 6,54, van idem te Oudega f 18, van idem te Oudemirdum f 6,15 van idem te Scharnegoutum f 14,60, van idem te Sloten f $0,60^1/_2$, van idem te Sneek A f $20,43^1/_2$, van idem te Sneek B f $40,30^1/_2$, van idem te Staveren f 1,35, van idem te Sybrandaburen f 4,50, van idem te Wains f 2,22, van idem te Workum f $24,08^1/_2$, van idem te Woudsend f 4,10, van idem te Wyckel f 2,78, van idem te IJlst f 11,26, van idem te St Jacobi-Parochie f 9,69, van idem te Bleiswijk f $9,73^1/_2$, van idem te Sliedrecht f 17,46, van idem te 's-Gravendeel f 8, van idem te Culemborg f 11,70, van idem te Urk f 10, van idem te Medemblik f 4,07, van idem te Opperdoes f $4,72^1/_2$, van idem te Hoorn f 7,18, van idem te Andijk f 15,54, van idem te Enkhuizen f 33,30, van idem te Bedum B f 5,18, bij een spreekbeurt van Ds. K Fernhout te Maassluis f $8,67^1/_2$, bij een spreekbeurt door den heer Jb. van O f 8,46.

Voor de Medische Faculteit:

Door den heer W. v. d. Mark te de Lier f 10.

Voor het Studiefonds:

Door Mej. C. P. v. d. Velden te Schiedam van de Jongedochtersver. f 5, door den heer C. Ingwersen van Mej. M. E. f 100.

S. J. SEEFAT,

Hilversum. *Penningmeester.*

Stoomdruk van ZALSMAN te KAMPEN.